

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie T.N. i A.N.

oskarżonych z art. 300 § 1 i 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 listopada 2023 r.,

skarg obrońcy oskarżonych

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 24 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 239/22,

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 15 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 31/21 i przekazujący

sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

I. uchyla wyrok w pkt I i sprawę oskarżonych przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie w postępowaniu odwoławczym;

II. zwraca oskarżonym uiszczone opłaty od skarg w kwocie po 750 (siedemset pięćdziesiąt) zł.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 15 kwietnia 2022 r., II K 31/21, T.N. został m.in. w pkt II uznany za winnego czynu zarzucanego mu w pkt MMMCCCVI (3306) aktu oskarżenia stanowiącego przestępstwo z art. 30 § 1 i 3 i art. 301 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na mocy art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzono mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, a następnie orzeczono karę łączną (pkt III) w wysokości roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności. Tym wyrokiem w pkt V oskarżona A.N. została uznana za winną popełnienia zarzucanego jej czynu w pkt MMMCCCVII (3307), stanowiącego przestępstwo z art. 30 § 1 i 3 i art. 301 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na mocy art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzono jej karę ośmiu miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby dwóch lat (pkt VI).

W zakresie tych rozstrzygnięć apelację złożyli obrońcy oskarżonych, stawiając zarzuty naruszenia art. 7 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 5 i 6 k.p.k., art. 410 § 1 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., a w konsekwencji dokonanie wadliwych ustaleń faktycznych i domagali się uniewinnienia oskarżonych od dokonania tych czynów. Apelacja na niekorzyść została złożona także przez prokuratora, przy czym kwestionował on tylko wymiar kary łącznej wobec T. N.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 24 stycznia 2023 r., II AKa 239/22, uchylił wyrok w zakresie pkt II, III, V i VI i w zakresie tych czynów (MMMCCCVI i MMMCCCVII) sprawę oskarżonych przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnowie (pkt I wyroku); w pozostałym zakresie wyrok zawiera inne rozstrzygnięcia (pkt II -V).

Skargi (w jednym piśmie procesowym) na wyrok w zakresie rozstrzygnięcia w pkt I złożył obrońca obojga oskarżonych. Zarzucając wyrokowi naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, że w sprawie konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości w zakresie czynów zarzuconych skarżącym w punktach MMMCCCVI i MMMCCCVII aktu oskarżenia, gdy tymczasem potrzeba taka nie istnieje, wniósł o uchylenie wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skargi są zasadne. Rację ma skarżący co do tego, że uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (Sąd Rejonowy Tarnowie), uchybiło normie zawartej w art. 437 § 2 k.p.k., a w szczególności wskazanej w tym przepisie podstawie do wydania wyroku kasatoryjnego, jaką jest „konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości”. Uwzględniając apelacje wniesione przez obrońców oskarżonych, sąd odwoławczy wskazał w uzasadnieniu swojego wyroku, że materiał dowodowy w zakresie czynów z art. 300 § 1 i 3 k.k. i art. 301 § 1 k.k. jest niepełny i o ile zawiera przesłuchanie niektórych pokrzywdzonych, jak też informacje od komorników oraz opinię biegłej, to *„brak jest materiału dowodowego pozwalającego na ocenę, czy doszło do realizacji wszystkich znamion wskazanych występków”* (str. 24 uzasadnienia wyroku). Wyrażenie takiego poglądu, w kontekście tylko i wyłącznie wniesionych apelacji na korzyść oraz niekwestionowania postępowania dowodowego przez prokuratora w zakresie przypisania tych czynów, mogłoby prowadzić do pytania, czy nie rodzi się w takiej sytuacji konieczność wydania wyroku reformatoryjnego i uniewinnienia oskarżonych, skoro nie ma dowodów na realizację znamion czynu zabronionego, a ich „poszukiwanie” w kierunku na niekorzyść nie mogło być przecież następstwem li tylko apelacji obrońców. Dalsza część uzasadnienia wskazuje w istocie, że sąd odwoławczy swoje rozważania uzasadniające uchylenie zaskarżonego wyroku kieruje w zakresie takich dowodów koniecznych do przeprowadzenia, które mogłyby uzasadnić ewentualne utrzymanie wyroku skazującego, a nie rozstrzygnięcie apelacji wniesionych co do oskarżonych i przy tym – obecnym – zakresie postępowania dowodowego. Niezależnie od tej okoliczności, która może być kontestowana w aspekcie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 434 § 1 k.p.k., stwierdzić jednak trzeba, że wykazany zakres postępowania dowodowego jaki jest – zdaniem sądu drugiej instancji – konieczny do przeprowadzenia w tej sprawie (por. str. 25-26, 47-48 i 60-62) nie spełnia wymogów przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. Zresztą sam sąd odwoławczy wskazuje, że chodzi o „uzupełnienie materiału dowodowego” (str. 60 uzasadnienia) i to „uzupełnienie” w określonym kierunku, tj. poszukiwania dowodów, które uzasadniałyby stwierdzenie, iż znamiona czynów

zabronionych są zrealizowane. Przypomnieć trzeba, że kwestia przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego była już przedmiotem uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19487. Stwierdzono w tej uchwale, że: *„Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji”*. Z uzasadnienia tej uchwały wynika, iż konieczność ponownego przeprowadzenia wszystkich dowodów wystąpi zazwyczaj, gdy: wszystkie dowody były nieprawidłowo przeprowadzone, jak też, gdy w sprawie w ogóle żaden dowód nie został przeprowadzony przez sąd pierwszej instancji.

Taka sytuacja nie zaistniała w tej sprawie, a już samo „uzupełnienie” materiału dowodowego oznacza, że sąd odwoławczy rażąco naruszył przepis art. 437 § 2 k.p.k., co musi skutkować uwzględnieniem skarg wniesionych przez obrońcę obojga oskarżonych i uchyleniem zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Z tych powodów orzeczono jak w wyroku.

[M.S.]

(r.g.)